

SISEMINISTEERIUM

Lp Liisa-Ly Pakosta
Justiitsministeerium

Teie:

Meie: 11.11.2024 nr 1-7/235-2

Arvamus Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu (527 SE) kohta

Austatud justiits- ja digiminister

Siseministeerium on tutvunud Vabariigi Valitsusele arvamuse andmiseks esitatud 28 Riigikogu liikme 21. oktoobril 2024. aastal algatatud Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi *põhiseadus*) muutmise seaduse eelnõuga (527 SE) (edaspidi *eelnõu*) ning teeb justiits- ja digiministrile ettepaneku eelnõud **mitte toetada**.

Eelnõuga soovitakse muuta põhiseaduse §-i 156 sätetades, et hääleõiguslikud on muudatuse jõustumisel selle omavalitsuse maa-alal püsivalt elavad vähemalt kuueteistaastased Eesti kodanikud ja nende riikide kodanikud, kellega Eesti Vabariik on sõlminud vastastikust valimisõigust lubava välislepingu, mis on Riigikogu poolt ratifitseeritud.

Leiame, et põhiseaduse kohaselt peab kohaliku omavalitsuse volikogu valimiste puhul hääletamisõigus olema selge ja ühemõtteliselt arusaadav kõigile, kes elavad kohaliku omavalitsuse territooriumil. Seda ei ole võimalik tagada juhul, kui hääletamisõigus siduda riikidevaheliste lepingutega. Välislepingu ratifitseerimisele ja denonsseerimisele on ette nähtud oma menetluskord, seega võib ratifitseerimine osutuda pikaajaliseks protsessiks ja valimisperiood jääda selle protsessi sisse. Selle menetluse kestel puudub Eestis seni valimisõigust omavatel välisriikide kodanikel selge teadmine ja arusaam, kas nad omavad valimistel hääletamisõigust või mitte. Samuti jääb arusaamatuks sõnastuses toodu, mille kohaselt eeldatakse vastastikust valimisõigust lubava välislepingu sõlmimist ja kuidas vastastikune valimisõigus on aktsepteeritav meede riigi julgeoleku tagamiseks.

Juhime tähelepanu ka asjaolule, et põhiseaduse § 156 kohaselt on kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel seaduses ettenähtud tingimustel hääleõiguslikud selle omavalitsuse maa-alal püsivalt elavad isikud, kes on vähemalt kuusteist aastat vanad. Eelnõus toodud sõnastuses puudub viide seaduses ettenähtud tingimustele, kuid muudatuse põhjust ei ole seletuskirjas selgitatud.

Kokkuvõtvalt leiame, et muudatusettepanek ei ole eelnõus toodud kujul põhjendatud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Lauri Läänemets
siseminister

Kertu Nurmsalu 6125084
kertu.nurmsalu@siseministeerium.ee